

Onderwerp : Invoeren papierloos vergaderen voor raad en commissies

B&W vergadering : 1 september 2015

Dienst / afdeling : Raadsgriffie

Aan de gemeenteraad,

Op 1 oktober 2013 heeft uw raad besloten om te starten met een proef met papierloos vergaderen door gebruik te maken van iPad tabletcomputers.

Om digitaal te vergaderen is gebruik gemaakt van de vergaderapplicatie Notubox. Voor deze proef is een groep van 15 personen samengesteld, bestaande uit raadsleden (één per raadsfractie), griffiemedewerkers en de voorzitter van uw raad.

Bij de samenstelling van deze groep is er rekening mee gehouden dat er zowel mensen deel hebben genomen die de nodige ervaring hebben met nieuwe elektronische hulpmiddelen als mensen die hier moeite mee hebben dan wel sceptisch zijn over het gebruik van dergelijke middelen.

Na de gemeenteraadsverkiezingen van 2014 is de samenstelling van uw raad veranderd. De nieuwe fracties in de raad hebben toen gelegenheid gekregen om ook te experimenteren met papierloos vergaderen.

Verder is het zo dat enkele deelnemers aan de proef niet zijn teruggekeerd in de raad. De fracties waar zij deel van uitmaakten hebben een nieuwe deelnemer afgevaardigd voor de proef. Hiertoe heeft uw raad besloten in juli 2014.

Medewerkers van de Griffie en de afdeling Informatievoorziening en Automatisering hebben zich tijdens de proefperiode verdiept in de technische en beheersmatige aspecten die te maken hebben met het volledig digitaal vergaderen. Gebleken is dat met name die aspecten extra tijd gekost hebben om tot een definitief voorstel te komen. Dat had mede te maken met het gegeven dat de gemeentelijke organisatie momenteel bezig is om het proces van bestuurlijke advisering volledig te digitaliseren. In het kort komt het er op neer dat ambtelijke adviezen het hele traject van advisering, toetsing en besluitvorming door het college digitaal doorlopen. Dat dan ook het traject van collegebesluit tot aan raadsbesluit hierop (digitaal) aansluit ligt in de rede.

Evaluatie proefperiode

Eind 2014 heeft een evaluatie plaatsgevonden onder de deelnemers aan de proef met papierloos vergaderen. De uitkomsten van deze evaluatie zijn in december besproken met de deelnemers. Dat heeft geleid tot een aantal conclusies en aanbevelingen.

Conclusies:

Een grote meerderheid van deelnemers aan de proef (12 personen) geeft aan voorstander te zijn van het invoeren van papierloos vergaderen voor raad en commissies. Slechts 1 deelnemer heeft aangegeven een voorkeur te hebben voor vergaderen met papieren vergaderstukken.

De vergaderapp Notubox wordt door de deelnemers aan de proef vooral gebruikt voor het raadplegen van de stukken. Ongeveer de helft gebruikt hem ook om digitaal aantekeningen te maken. Een kwart maakt persoonlijke dossiers aan in Notubox.

Als voordelen van het papierloos vergaderen wordt genoemd dat de stukken overzichtelijk zijn en dat de iPad erg handzaam is en makkelijk mee te nemen. Ook het delen van aantekeningen met fractiegenoten en anderen wordt als pluspunt genoemd. Bovendien kan men via de iPad desgewenst snel op internet aanvullende informatie over een bepaald onderwerp vinden.

Als aandachtspunt wordt o.a. genoemd dat het wel enige tijd kost om te wennen aan deze manier van werken, met name het maken en delen van aantekeningen. Een deelnemer merkt op dat je de vergaderstukken ook zonder vergaderapp op een iPad kan downloaden (via de website van de gemeente). Dit is goedkoper, maar heeft als nadeel dat niet alle stukken bij elkaar staan en dat er geen aantekeningen gemaakt en gedeeld kunnen worden. Ook wordt aangegeven dat de ingekomen post voor de raad nu nog niet

digitaal te raadplegen is. Dat vindt men wel wenselijk. (Post is nu allen in de visiekamer te raadplegen).

Aanbevelingen/voorwaarden:

De deelnemers aan de proef hebben diverse aanbevelingen gedaan en voorwaarden genoemd voor een overgang naar het papierloos vergaderen van raad en commissies. De belangrijkste worden in deze alinea beschreven.

Zo is door meerdere mensen aangegeven dat een goede instructie/opleiding voor gebruik van de iPad en de vergaderapp Notubox belangrijk is. Dit wordt door ons onderschreven. Wanneer uw raad besluit om papierloos te gaan vergaderen zal gezorgd worden voor opleiding en instructie.

Ook is gevraagd om kritisch kijken naar de keuze voor iPad dan wel een andere tablet (zoals Samsung), Hier is door de afdeling Automatisering aandacht aan besteed. Ook is navraag gedaan bij andere gemeenten. Conclusie is dat de iPad de voorkeur heeft met name vanwege de stabiliteit van het systeem.

Diverse deelnemers hebben aangegeven dat ze de begroting/ en de voorjaarsnota graag op papier willen blijven ontvangen. Ook is gevraagd om één set vergaderstukken in de visiekamer te leggen, zoals ook nu het geval is en om alle ingekomen stukken (post) als PDF toe te voegen aan de digitale vergaderstukken. Hieraan zal tegemoet worden gekomen

Voor de overige conclusies en aanbevelingen verwijzen we u naar het evaluatieverslag (zie bijlage).

Voorstel: overgaan op papierloos vergaderen voor raad en commissies

Op basis van deze conclusies stellen we u voor om per 1 januari 2016 definitief over te gaan op papierloos vergaderen voor de gemeenteraad en voor de raadscommissies. Voorgesteld wordt om alle raads- en commissieleden en de griffiemedewerkers hiervoor een iPad in bruikleen te geven.

Tegelijkertijd stellen we u voor om dan (nagenoeg) geheel papierloos te gaan werken. Vergaderstukken worden niet meer op papier beschikbaar gesteld aan raads- en commissieleden. Wel zal er altijd één complete set vergaderstukken in de visiekamer in Boscotondo beschikbaar zijn.

Een uitzondering zal worden gemaakt voor de voorjaarsnota, programmabegroting en jaarverantwoording. Deze stukken zijn zo omvangrijk dat het wenselijk is om deze nog wel op papier beschikbaar te stellen.

Om de overgang naar de nieuwe manier van vergaderen soepel te laten verlopen is het aan te bevelen om de vergaderstukken de eerste drie maanden (dus januari tot en met maart 2016) zowel digitaal als op papier beschikbaar te stellen. Daarna worden ze uitsluitend digitaal beschikbaar gesteld.

Argumenten om over te gaan op papierloos vergaderen

In het raadsvoorstel dat geleid heeft tot het starten van de proef, zijn destijds de voordelen van het papierloos werken beschreven. Deze hebben we nogmaals op een rijtje gezet:

Gebruiksgemak: momenteel zijn alle agenda's en vergaderstukken van commissies en raad al digitaal te raadplegen via de gemeentelijke website. Daarmee kan iedereen met een computer, laptop, tablet, smartphone etc. de vergaderstukken al bekijken.

Met de vergaderapp Notubox kan de griffie agenda's en vergaderstukken direct naar de vergaderdeelnemers distribueren. Raads- en commissieleden krijgen automatisch de vergaderstukken toegestuurd die voor hen relevant zijn. Ze kunnen daarna opgeslagen worden, zodat ze ook zonder internetverbinding te openen zijn. Het gaat dan in de regel om één bestand: de agenda, met daaraan gekoppeld alle voorstellen en notities. Alles staat dus overzichtelijk bij elkaar.

Daarnaast kunnen gebruikers zelf notities toevoegen aan een stuk en deze notities delen met bijvoorbeeld fractiegenoten. Ook kunnen tekstgedeeltes eenvoudig met een kleur geaccentueerd worden.

Een ander voordeel is dat men niet langer grote stapels papier mee hoeft te nemen naar een vergadering. De iPad is handzaam en makkelijk mee te nemen.

Op elk moment is via het raadsinformatiesysteem de juiste versie van een stuk beschikbaar; alle stukken zijn via de iPad op te vragen en/of terug te vinden.

Deze manier van werken past bij het innovatieve imago van onze Brainportregio.

Duurzaamheid: de iPad (of andere tablet) draagt bij aan papiervermindering en daarmee wordt het raadswerk duurzamer.

Kostenbesparing:

Uit een onderzoek van de VNG blijkt dat inmiddels 40% van de gemeenten geheel of gedeeltelijk papierloos werkt. Enkele gemeenten die geheel papierloos vergaderen zijn Eindhoven, Tilburg, Oss, Nijmegen, Arnhem, Maastricht, Sittard-Geleen, Deventer, Castricum en Boxmeer. Uit ervaringen van gemeenten die papierloos werken is gebleken dat deze manier van werken over het algemeen leidt tot een kostenbesparing. Hoeveel er bespaard wordt hangt van diverse factoren af (o.a. de wijze van financiering van de tablets en de keuze van de applicatie voor het verspreiden van de digitale stukken).

Ter informatie: in 2014 bedroegen de reproductiekosten voor raadsstukken ongeveer € 10.000,-. Dit is echter exclusief de portokosten en kopieerkosten van de griffie. Ook de kosten voor het drukken van de commissiestukken zijn hierin niet meegenomen. Deze worden - net zoals de drukkosten van beleidsnota's - veelal uit afdelingsbudgetten gefinancierd.

Resumerend:

De voordelen van de iPad (inclusief vergaderapp) om digitaal te vergaderen op een rijtje:

- alle relevante documenten direct paraat;
- snel relevante passages en informatie vinden;
- altijd de juiste versie van het document paraat;
- aantekeningen maken bij de documenten is mogelijk en de aantekeningen blijven elektronisch beschikbaar;
- besparing van papier en kopieerwerk;
- ruimtebesparing omdat geen grote stapel papier bewaard hoeven te worden;
- mogelijkheid om websites (ook BIS en digitale loketten) te raadplegen.

Afschrijving

Voorstel is om de iPads telkens gedurende een hele raadsperiode te gebruiken en ook in die periode van vier jaar af te schrijven.

De huidige raadsperiode duurt nog ongeveer 2,5 jaar. Daarna zal een nieuwe raad gekozen worden en zal de samenstelling van de raad ongetwijfeld gaan wijzigen. Om praktische redenen stellen we daarom voor om nu een afschrijvingsperiode van 2,5 jaar te hanteren en de iPads aan het eind van de raadsperiode tegen restwaarde te koop aan te bieden aan de gebruikers..

Vanaf 2018 kunnen ze dan telkens voor een periode van vier jaar aangeschaft, gebruikt en afgeschreven worden.

De iPads uit de pilot kunnen gebruikt worden als reserve-apparaten. Zodoende kunnen raads- en commissieleden direct een vervangend apparaat gebruiken als hun eigen iPad kapot is of storingen heeft. Belangrijk is dat raads- en commissieleden altijd over een iPad kunnen beschikken. Er wordt immers niets meer op papier toegestuurd. Daarnaast kunnen de reserve-iPads ook ingezet worden als vervangend apparaat voor de ambtelijke organisatie.

Kosten en besparingen

De kosten voor het papierloos vergaderen zullen naar schatting bestaan uit een bedrag van € 45.000,- voor aanschaf iPads (raad- en commissieleden, griffiemedewerkers). Het gaat daarbij om zo'n 70 iPads. Per stuk kosten die ongeveer € 600,- excl. BTW. Voorstel is om deze iPads aan te schaffen zonder 3G/4G-aansluiting, omdat tegenwoordig op veel plaatsen wifi beschikbaar is. In de raadzaal is momenteel al een goed wifin netwerk beschikbaar. Wanneer uw raad besluit om over te gaan op papierloos vergaderen zal dat verder uitgebreid worden naar een capaciteit van 100 gebruikers tegelijk.

De investering voor papierloos vergaderen (€ 45.000) kan gedekt worden uit de besparing met betrekking tot druk-, papier- en portokosten. Daarnaast kunnen de jaarlijkse exploitatielasten (€ 10.000) gedekt worden uit deze besparing.

De financiële gevolgen zullen worden verwerkt via begrotingswijziging 33-2015.

Relaties met Raad in Beeld

Dit voorstel voor papierloos vergaderen is op twee punten gerelateerd aan het voorstel voor Raad in Beeld. Afhankelijk van de leverancierskeuze zijn er mogelijk beheersmatige en (kleine) financiële voordelen.

Wanneer dezelfde leverancier wordt gekozen voor de software van zowel Raad in Beeld als papierloos

vergaderen is er een korting mogelijk op de abonnements- en licentiekosten.

Bij keuze voor dezelfde leverancier voor beide diensten is ook het beheer eenvoudiger. Vergaderstukken hoeven slechts één keer ingevoerd te worden en kunnen dan gebruikt worden voor beide diensten. Bovendien kunnen de live-uitzendingen van de vergaderingen niet alleen via de gemeentelijke website maar ook via de vergaderapp bekeken en teruggekeken worden.

Wij stellen u voor om per 1 januari 2016 definitief over te gaan op papierloos vergaderen met behulp van iPads en de vergaderapp Notubox. De periode tot aan 1 januari 2016 kan dan gebruikt worden voor aanschaf en uitlevering van de benodigde apparatuur, instructies en opleiding.

Om een goed draagvlak te hebben voor papierloos vergaderen in uw raad is het wenselijk dat het raadsvoorstel een zo ruim mogelijke meerderheid haalt.

Het advies van de commissie Bestuur en Economie zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel

de secretaris
mr. drs. A.P.M. ter Voert

Bijlage:

- Evaluatie proef papierloos vergaderen

De raad van de gemeente Helmond;
Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 september 2015;
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

- 1. met ingang van 1 januari 2016 papierloos te vergaderen met behulp van iPads en vergaderapp Notubox.**
- 2. raadsleden, burgercommissieleden, collegeleden en griffiemedewerkers hiervoor een iPad in bruikleen te geven.**
- 3. De investering voor papierloos vergaderen (€ 45.000) en de jaarlijkse exploitatielasten (€ 10.000) te dekken uit de besparing met betrekking tot druk-, papier- en portokosten.**
- 4. De financiële gevolgen te verwerken in begrotingswijziging 33-2015**

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 29 september 2015.

De raad voornoemd,
de voorzitter

de griffier